

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

زمان: ۱۰ صبح ۱۴ روز ۹۰ دقیقه

شماره نام و نام خانوادگی	نوع مدرسه	نوع مدرسه
شماره نام و نام خانوادگی	نوع مدرسه	نوع مدرسه

نیم سال اول ۹۸-۹۷
رشته مطالعات زبان ورودی مهر ۹۶

کتاب: اصول فقه ۳	کتاب: ۳۹۷۱/۱۴
کتاب: دروس فی علم الاصول «الحلقة الثالثة»	تاریخ: ۱۳۹۷/۱۰/۲۷
جزء اول: دروس ۴۵ تا ۵۷ (ص ۲۹۲-۲۱۹)	موضوع: ۳

نام و نام خانوادگی: نام پدر: نام مدرسه: شهر: استان:

۱- به نظر شهید دلالت کدام یک از روایات زیر بر حجیت خبر واحد قابل مناقشه نیست؟ ص ۲۳۳

۰/۵

- الف. آیونس ثقة أخذ عنه معالم دینی، فقال (عليه السلام): نعم
- ب. لا عذر لأحد في التشكيك فيما روى عننا ثقافتنا
- ج. ينظر فيما وافق حكمه حكم الكتاب فيؤخذ به
- د. إذا أردت حديثاً فعليك بهذا الجالس

۲- در صورت تمامیت دلیل انسداد، وجوب احتیاط در چه اموری ثابت می شود؟ ص ۲۴۴

۰/۵

- الف. فقط اخبار ثقات
- ب. مطلق احتمالات
- ج. علم اجمالی
- د. امارات ظنیه

۳- موضوع حجیت ظهور چیست؟ ص ۲۷۳

۰/۵

- الف. ظهور ذاتی
- ب. ظهور تصویری
- ج. ظهور موضوعی
- د. ظهور تصویری و تصدیقی

۴- از دیدگاه شهید صدر (ه) قوام ظهور تصویری و ظهور تصدیقی به چیست؟ ص ۲۸۴

۰/۵

- الف. عدم قرینة منفصله - وضع
- ب. وضع - عدم قرینة متصله
- ج. عدم قرینة متصله - وضع
- د. وضع - عدم قرینة منفصله

۵- مراد از سخن محقق نائینی (ه): «ان مفهوم آية النبأ حاکم علی عموم التعلیل فیها» را تبیین کرده، رد شهید صدر (ه) بر آن را بنویسید.

۲

ص ۲۲۲ - ۲ نمره

جواب: [در استدلال به آیه نبا برای حجیت خبر واحد اشکال کرده اند که عمومیت تعلیل در «ان تصیبوا قوماً بجهالة» شامل خبر عادل نیز می شود. در نتیجه نمی توان به مفهوم تمسک نمود، مرحوم نائینی (ه) پاسخ می دهند: که مفهوم حاکم است بر عموم تعلیل زیرا مفاد مفهوم خبر عادل را حجت قرار می دهد و حجیت [طبق مسلک جعل طریقی] یعنی ظن را علم اعتبار کردن، در نتیجه از تعلیل که موضوعش جهل است خارج می شود. رد شهید صدر (ه): مفهوم و منطوق در این آیه در یک رتبه قرار دارند به این نحو که مفهوم خبر عادل را علم اعتبار می کند و تعلیل از خبر واحد و از هر چه غیر علم وجدانی باشد، نفی اعتبار علمیت می کند. در نتیجه نمی توان هیچ کدام را مقدم نمود.

۶- اعتراض مطرح در عبارت «هناک اعتراض یواجه الاستدلال بالسیرة فی اثبات حجیة الخبر و هو: ان السیرة مردوع عنها بالآیات الناهیة

۲

توضیح داده، مراد از «دور» در جواب را تنقیح کنید. ص ۲۳۷ و ۲۳۸ - ۲ نمره

جواب: برای حجیت خبر واحد به سیره تمسک کرده اند و لکن اشکالی مطرح است: سیره زمانی حجت است که از جانب شارع ردع نشده باشد، ولی می دانیم که اطلاق «آیات ناهی از عمل به ظن» سیره عمل به خبر واحد را ردع می کند پس نمی توان به سیره تمسک کرد. صاحب کفایه (ه) به این صورت جواب داده اند عمومات نمی توانند سیره را ردع کنند زیرا مستلزم دور است به این بیان که ردع به وسیله این عمومات (اطلاقات) متوقف است بر اینکه این عمومات حجت باشند و این حجیت متوقف است بر عدم وجود مخصّص (یعنی عدم وجود سیره که مخصّص است) و عدم وجود سیره (مخصّص) متوقف است بر اینکه عمومات سیره را ردع کنند. [ردع متوقف است بر عدم سیره (مخصّص) و عدم سیره متوقف است بر ردع.]

۷- ثمره مذکور در عبارت «من احتمالات اخبار من بلغ: الاول أن تكون في مقام جعل الحجية لمطلق البلوغ، الثاني أن تكون في مقام انشاء استحباب واقعي نفسی على طبق البلوغ و يظهر الثمرة بينهما اذا دل خبر ضعيف على استحباب فعل و خبر ثقة آخر على نفی استحبابه» را در ضمن مثال توضیح دهید. ص ۲۵۵ - ۲ نمره

۲

جواب: مثلاً خبر ضعیفی بگوید دعا عند رؤیة الهلال مستحب است و خبر ثقة آنرا نفی کند. طبق احتمال اول این دو خبر با هم تعارض می‌کنند و نمی‌توان فتوی به استحباب دعا نمود اما طبق احتمال دوم تعارضی بین دو خبر نیست؛ چون خبر ثقة نفی استحباب برای دعا عند رؤیة الهلال می‌کند اما خبر ضعیف به اضافه اخبار من بلغ، استحباب برای دعا عند رؤیة الهلالی جعل می‌کنند که بلغ له الثواب؛ یعنی خود خبر ضعیف جزء موضوع مستحب می‌باشد. پس مستحبی که قابل فتوی دادن هم هست همان دعا عند رؤیة الهلالی است که ثواب برای آن رسیده است. (رساندن مطلب با هر عبارتی مکفی است.)

۸- با توجه به عبارت «أن السيرة العقلانية إنما انعقدت على العمل بالظهور، و اتخاذها أساساً لاكتشاف المراد في المتكلم الاعتيادي الذي يندر اعتماده على القرائن المنفصلة عادة» اشکال شهید صدر درباره تمسک به سیره عقلائیة برای اثبات حجیت ظواهر را بیان کنید. ص ۲۶۲ و ۲۶۳ - ۲ نمره

۲

جواب: سیره عقلائیة بر عمل به ظهورات و اساس قرار دادن آن برای کشف مراد، در مورد متکلم متعارفی انعقاد یافته است که به ندرت بر قرائن منفصله، در بیان مقصود خود اعتماد می‌کند، (۱ نمره) در حالی که اعتماد بر قرائن منفصله در انتقال مقصود برای شارع مقدس یک حالت متعارف به شمار می‌آید، با توجه به این اختلاف مسلک بین شارع و عقلاء، نمی‌توان با تمسک به سیره عقلائیة، حجیت ظواهر ادله شرعیة را ثابت کرد. (۱ نمره)

۹- تفصیل محقق نائینی^(۵) «بین حجیت ظهور در مقام اغراض شخصیه» و «ظهور در مقام تنظیم علاقات بین آمرین و مأمورین» را توضیح داده، نظر شهید صدر^(۵) را درباره این تفصیل، اختصاراً تبیین کنید. ص ۲۸۱ - ۲ نمره

۲

جواب: محقق نائینی^(۵) قائلند: که مجرد تحقق ظهور نوعی در مجال اغراض شخصیه برای حجیت کفایت نمی‌کند بلکه باید کشف فعلی نیز محقق شود ولی در ظهور در مقام دوم کشف نوعی کفایت می‌کند [و اگر چه ظن فعلی موافق نداشته باشیم و حتی اگر ظن فعلی مخالف داشته باشیم]. جواب شهید^(۵): اگر چه کلام محقق نائینی صحیح و متین است ولی دلیل این تفصیل را مشخص نکرده‌اند، دلیل تفصیل: ملاک حجیت ظهور کشف است ولی نه کشف نزد مکلف بلکه کشف در نظر مولی و در نظر مولی کشف نوعی ملاک است نه کشف فعلی.

۱۰- وجه قائلین سقوط حجیت ظهور تضمینی با از بین رفتن ظهور استقلالی را در ضمن مثال بیان نمایید. ص ۲۸۹ - ۲ نمره

۲

جواب: بعضی از اصولیین قائلند که عام بعد از اینکه با مخصص منفصل تخصیص خورد دیگر در باقی حجت نیست یعنی دلالت‌های ضمنیه‌اش از حجیت می‌افتد مثلاً اگه مولی گفت: (أكرم كل من في الدار) و افراد در خانه ۱۰۰ نفر بودند بعد با مخصص منفصل ۱۰ نفر از آن‌ها را استثناء کرد فهمیده می‌شود که «كل» که از ادات عموم است در معنای حقیقی خودش که استیعاب و عمومیت نسبت به همه افراد است استعمال نشده، یعنی مراد واقعی مطابق با مراد استعمالی و موضوعه نیست، و معنای این کلام این است که ادات عموم در غیر معنای موضوعه استعمال شده است. به عبارت دیگر استعمالش مجازی است؛ یعنی در بعضی از افراد استعمال شده است. خوب حالا که در معنای مجازی استعمال شده، معلوم نیست حتماً در باقی که ۹۰ تاست استعمال حقیقی شده باشد؛ بلکه ممکن است در ۸۹ یا ۸۰ یا... استعمال شده باشد؛ زیرا هیچ‌یک از معانی مجازی ترجیحی بر دیگری ندارند؛ پس عام نمی‌تواند در مابقی حجت باشد؛ چون ممکن است مولی لفظ عام را در ۸۰ نفر مجازاً استعمال کرده باشد نه ۹۰ نفر.